

Министарство просвете Републике Србије
Програм реформе средњег стручног образовања

Јединица за имплементацију Програма
Отона Жупанчича 30, 11000 Београд
Тел./ Факс: 260 8181
Е-mail: office@vetserbia.edu.yu
www.vetserbia.edu.yu

**ОПИС ПРОГРАМА ОБУКЕ ЗА НАСТАВНИКЕ СТРУЧНИХ
ШКОЛА У ОКВИРУ ПРОГРАМА РЕФОРМЕ СРЕДЊЕГ
СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА – ФАЗА II**

Програм реформе средњег стручног образовања – фаза 2
Пројекат финансира Европска унија преко Европске агенције за реконструкцију

Обука наставника у стручним школама укљученим у Програм реформе средњег стручног образовања – Фаза 2

Обука наставника у стручним школама укљученим у Програм реформе средњег стручног образовања – Фаза 2, је подељена на три дела:

- Обуке које се односе на све секторе и све наставнике укључене у Програм
- Обуке специфичне за појединачне секторе
- Обуке специфичне за 8 (11) профила у оквиру 21 школе укључене у Програм.

Из сваке од 21 огледне школе која учествује у другој фази Програма реформе стручног образовања, изабрана су по два носиоца промена, један задужен за интерне школске активности које подразумевају стварање интерне школске мреже, обуку наставника у новим методима рада и спровођења наставе у својој и другим школама, подршка наставницима у реализацији нових наставних програма и сл. док ће други тзв. екстерни носилац промена бити задужен за успостављање и одржавање контаката са другим стручним школама у Србији, успостављање односа са локалном заједницом, представницима општине и локалним институцијама, локалним службама за запошљавање, родитељима, ученицима и осталим интересним групама. У периоду од септембра 2006 до јуна 2007, сваки од споменутих носилаца промена ће провести 27 дана у обуци, а на крају број обучених наставника (у првом кругу обуке) би требао да износи 42.

Након тога, обука се «каскадно» преноси у школе и очекује се да ће до 1. септембра 2007. године у 21 школи бити обучено најмање 420 наставника који ће, касније, предавати у новим огледним профилима.

Током предвиђених 27 дана спроведене су следеће обуке:

- Наставни методи и мотивација
- Стручна педагогија
- Комуникацијске и интерперсоналне вештине потребне за успешно извођење наставног процеса
- Технике намењене интерним носиоцима промена
- Технике намењене екстерним носиоцима промена
- Примена рачунара
- Предузетничко образовање
- Примењена стручна педагогија

Наставни методи и мотивација

Ова обука представља први део целокупног система обука који се односи на обуку наставника који већ раде у огледним школама, и које се налазе у оквиру Програма реформе средњег стручног образовања. Конкретно, овај семинар је намењен усавршавању педагошких и методичких знања наставника средњих стручних школа и то упознавањем нових наставних метода. Примењиваће се принцип у коме након, и у току обуке, обучени наставници стичу компетенције да стечена знања шире даље, обучавајући колеге из своје и преосталих школа у региону.

Садржај који се односи на представљене методе приказан је у форми директно усмереној на рад. Другим речима, ове методе су много пута употребљене у настави од стране наставника и стручњака за обуку наставника.

Имајући у виду ове чињенице семинар има циљ да испуни следеће задатке:

- Рефлексије о извођењу наставе уз помоћ инструмената за планирање при обликовању наставе
- Развој, извођење и оцењивање наставе, преглед различитих наставних метода у оквиру активне наставе и дискусије о њиховој употреби у стручним школама у Србији
- Анализа и развој инструмената за оцењивање активно обликоване наставе

Стручна педагогија

Курсеви стручне педагогије за наставнике биће одржани у оквиру прве половине Програма обука и биће основа за професионализацију наставника који ће држати наставу за нове профиле у Србији. Приступ се заснива на претпоставци да наставници у стручним школама морају да стекну искуство у настави за нове профиле што је пре могуће, па ће током обуке вежбе бити конципирани тако да предају, а њихова предавања ће бити оцењивана како би се проценило колико примењују научено. Због тога ће се примењивати метода тзв. «микро наставе» која подразумева предавање у присуству других наставника.

Осим «микро наставе» наставници ће бити упознати са основама стручне педагогије и дидактике, детаљном припремом часова, напредним техникама наставе и научиће како да повежу предавања са процесом рада.

Комуникацијске и интерперсоналне вештине потребне за успешно извођење наставног процеса

Ова практична обука помоћиће наставницима да развију вештине неопходне за међусобно повезивање/успостављање сарадње у различитим ситуацијама у школи и на радном месту, као и током процеса само-процењивања.

Осим тога, обука ће пред наставнике поставити изазов да донесу одлуке о томе како најбоље да искористе стечене вештине комуникације и како да их примене, кад год је могуће, у свакодневним активностима на својим радним местима у школи или у комуникацији са предузећима.

Технике за интерне и екстерне носиоце промена

Понуђене су две одвојене обуке: једна за интерне носиоце промена и једна за екстерне носиоце промена.

Примена рачунара

Ова обука унапређује постојеће знање наставника о Windows XP систему и омогућава упознавање са могућностима XP-а у областима значајним за наставнике и ученике.

Примењена стручна педагогија

Примењена стручна педагогија би требало да буде прва од планираних специфичних обука по секторима. За сваки од три сектора биће одржане посебне обуке. Обуке ће трајати по два дана.

Током обуке наставници ће морати поново да иду у школу (њихову или њихових колега) и да вежбају како да буду `наставници у стручном образовању`. Сваки наставник ће држати по неколико предавања и практичну обуку, а за то време процењиваће га модератори и остали учесници обуке. Радиће се методом Процена наставне ситуације (ПНС). ПНС су `наставни експерименти` током којих ће наставници показати колико су научили и напредовали као наставници стручних предмета за нове профиле.

ПНС ће се изводити у стварним школама и групе наставника припремаће планове за предавања и држати предавања пред модераторима, колегама са обуке и осталим наставницима у школама у којима се организује ПНС.

Процене наставне ситуације би требало да буду добра прилика за учење и биће организоване тако да ће предавања бити организовано пред групом наставника који процењују колегу.

Развој предузетништва

Током петодневне обуке на којој ће наставници бити упознати са предузећима и самозапошљавањем као могућностима за каријерни развој младих у стручним школама у појединим секторима као што су обрада дрвета, туризам и угоститељство и рачунарство и информатика. Интерактивне обуке су усмерене на развој позитивних ставова према предузећима и самозапошљавању, стицању теоретских и практичних знања пожељним почетним основама и изазовима за оснивање и вођење успешног предузећа и припрему да се (надајмо се) касније олакша прелазак из школе ка послу као резултат бољег разумевања предузећа.

Пракса у предузећима

Пракса у предузећима је део редовних обука у привреди, које ће се организовати током периода од три године. Препорука је да се пракса у предузећима организује три пута по два месеца у току наредне три године, што ће омогућити наставницима да се нађу у `радним ситуацијама` ако буду на једном месту одређено време. У предузећима ће се наставници упознати са током рада обучених радника и самостално ће учествовати у процесу рада за који су неопходне одређене вештине. Осим тога, анализираће утицај праксе у предузећима на планирање наставе у својим школама.

Обуке које се односе на наставнике из свих сектора укључених у Програм

ОПИС МОДУЛА				
Програм обуке наставника, CARDS Програм реформе средњег стручног образовања - фаза II				
Врста програма	Обука наставника који се налазе у радном односу			
Тип модула:	Општа обука			
Назив модула:	Наставне методе и мотивација			
		Дани:	4	Сати
<p>Циљ обуке: Циљ овог педагошког курса је да изгради и/или унапреди методичке компетенције наставника, тако што ће бити упознати са различитим врстама метода наставничког рада који могу бити коришћени у стручном образовању и обукама у Србији. Односно:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развити инструменте за планирање уз чију помоћ ће наставници моћи дидактички да припреме наставне садржаје • Развити такве наставне ситуације у којима ће ученици бити способни да самостално уче • Размотрити могућности да би се наставни концепти могли уклопити у просторне, техничке и финансијске оквирне услове стручних школа у Србији • Размотрити критеријуме оцењивања практичне наставе <p>Садржај:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дефинисање активне наставе • Одабир одговарајућих метода • Различите врсте педагошке интеракције <ul style="list-style-type: none"> — Рад заснован на постављеним питањима — Групни и партнерски рад — Индивидуални рад — Пројектни рад — Кооперативно предавање — Криичко мишљење — Активно учење • Рад на микро методама <ul style="list-style-type: none"> — Дефинисање и преглед — Добијање информација: нпр. Олуја идеја — Планирање: нпр. Мапе ума — Одлучивање: нпр. Прављење приоритета/Круг за доношење одлука — Вођење наставног процеса у стручним школама: нпр. Презентовање — Контрола и евалуација: нпр. Осветљавање — Процењивање и оцењивање: нпр. Процењивање презентације — Како применити нове методе у наставном процесу стручних школа у Србији? 				

ОПИС МОДУЛА

Програм обуке наставника, CARDS Програм реформе средњег стручног образовања - фаза II

Врста програма	Обука наставника који се налазе у радном односу				
Тип модула:	Општа обука				
Назив модула:	Стручна педагогија	Дани	3	Сати	24

Циљ обуке:

Циљ ове обуке је оспособљавање наставника основним репертоаром нових метода примењивих на стручно образовање, што се пре свега односи на:

- Регулисање наставног процеса;
- Коришћење групног и партнерског рада у учионици;
- Мотивисање различитих група ученика;
- Припремање различитих врста аранжмана учења;
- Активности надгледања часа;
- Широка понуда модела учења; и
- Пужати своје виђење и водити дискусију са ученицима.

Садржај:

- Развијање компетенција (когнитивне структуре компетенција – знање, разумевање примена, решавање проблема и афективне структуре компетенција – бити пажљив, посветити се нечему емотивно, рад на добијању вредности).
- Дидактичко поље усмерено на развој компетенција за активно деловање у стручним школама – оспособљавање за савладавање задатака и проблема, који су прописани одређеним наставним профилем.
- Дидактички концепт који оријентише процесе учења ка позиву и који процесе учења обликује на начин да се подстакне учење оријентисано на струку, али и укључење општег учења (као што је анализирање, достављање и припремање информација, аргументовање, одлучивање итд.).
- Развој компетенција за активно деловање током наставног процеса

ОПИС МОДУЛА					
Програм обуке наставника, CARDS Програм реформе средњег стручног образовања - фаза II					
Врста програма	Обука наставника који се налазе у радном односу				
Тип модула:	Општа обука				
Назив модула:	<i>Комуникацијске и интерперсоналне вештине потребне за успешно извођење наставног процеса</i>			Дана	4
				Сати	32
Циљ обуке:					
<p>Ова практична обука пружиће наставницима могућност да развију вештине неопходне за међусобну сарадњу у различитим ситуацијама у школи и на радном месту, као и током процеса само-процене.</p> <p>Специфични циљ ове обуке је да након њеног завршетка укључени наставници поседују основна знања и основне комуникацијске и интерперсоналне вештине (што се, пре свега односи на комуникацију у учионици/педагошку интеракцију), као и да буду упознати са механизмима ненансилног решавања конфликта. Такође, циљ је и помоћи наставницима да процене сопствени стил комуникације, увиде добре стране и отклоне слабости сопствене комуникације.</p>					
Садржај:					
<ul style="list-style-type: none"> • Вештине комуникације - теме <ul style="list-style-type: none"> — Познавање различитих теорија комуникације — Ојачавање постојећих капацитета личности — Превазилажење слабости сопствене комуникације • Вођење наставног процеса, семинара или изводити улогу саветника у настави • Усмеравање комуникације како би се максимално развили пословни потенцијали • Како поставити право питање? (Питања која фокусирају пажњу, питања која подстичу поређење, питања која траже појашњења, питања која позивају на испитивање и/или истраживање, питања која испитују претпоставке, питања којима се трага за разлозима и доказима и траже се објашњења, питања о углу гледања или перспективи, питања која испитују импликације и последице, питања о самом питању). • Управљање конфликтима • Давање прецизних инструкција • Модерирање процеса у учионици • Вођење дискусије • Комуникација у тиму • Глобална наставна етика/наставна етика у Србији 					

ОПИС МОДУЛА

Програм обуке наставника, CARDS Програм реформе средњег стручног образовања - фаза II

Врста програма	Обука наставника који се налазе у радном односу				
Тип модула:	Општа обука				
Назив модула:	Технике намењене интерним носиоцима промена	Дани	4	Сати	32

Циљ обуке:

Циљ ове обуке је да након њеног завршетка укључени наставници стекну вештине и знања потребна за извршење задатака интерних носилаца промена. Након курса интерни носиоци промена треба да буду у могућности да лако и ефикасно воде наставни процес у новим профилима, да буду заинтересовани да промене класичну улогу наставника који прослеђује информације у улогу наставника – модератора који се ослања на тимски рад, буду у стању да изврше повезивање програма обуке стручног образовања са потребама тржишта рада и рад са кључним интересним групама у региону, спремни да преузму нове функције, као што су саветовање, обучавање, иновирање и да научене вештине користе као инструмент развоја људских ресурса у својој школи, развијају «нове начине учења» и усклађују их са новим системом оцењивања и тестирања, и да су оспособљен да пренесу знање колегама у својој школи и осталим школама у региону.

Садржај:

- Организовање и спровођење радионица за колеге у оквиру школе,
- Стварање базе података са примерима добре праксе и добро урађених студија случаја,
- Идентификовање неопходних механизма за подршку систематског приступа у својој школи и за остале школе у региону, као и извођење програма обуке у другим школама,
- Праћење модерних трендова и техника у обуци наставника у стручним школама,
- Фокус на релевантним програмима за обуку наставника који су у радној служби у стручним школама, програмима које нуде послодавци и програмима који су намењени ученицима;
- Деловање као прави «носилац промена» који подржава друге наставнике у реализацији нових наставних програма и примени нове наставне педагогије у образовном процесу,
- Процена (заједно са стручњацима Програма реформе средњег стручног образовања) утицаја програма обуке наставника и стеченог искуства и давање препоруке за будуће програме стручног усавршавања наставника у стручним школама.

ОПИС МОДУЛА

Програм обуке наставника, CARDS Програм реформе средњег стручног образовања - фаза II

Врста програма	Обука наставника који се налазе у радном односу				
Тип модула:	Општа обука				
Назив модула:	Технике намењене екстерним носиоцима промена	Дани	4	Сати	32

Циљ обуке:

Специфични циљ ове обуке је да након њеног завршетка укључени наставници стекну вештине и знања потребна за извршење задатака екстерних носилаца промена. Након курса екстерни носиоци промена треба да буду у могућности да изврше повезивање програма обуке стручног образовања са потребама тржишта рада и рад са кључним интересним групама у региону, спремни да преузму нове функције, као што су саветовање, обучавање, иновирање, проналажење финансијских фондова, успостављање односа са јавношћу и «клијентима» школе, проналажење посла за ученике укључујући студије праћења, припремљени да свој рада базирају на тимском раду током обуке наставника и да научене вештине користе као инструмент развоја људских ресурса у својој школи, развијају «нове начине учења» и усклађују их са новим системом оцењивања и тестирања и оспособљени су да пренесу знање колегама у својој школи и осталим школама у региону.

Садржај:

- Фокусирање на развој сарадње између општине, осталих школа, основног и вишег образовања; успостављање и одржавање веза са предузећима,
- Израда студија праћења, анализа угледа који школа има у предузећима, међу ученицима и њиховим родитељима,
- Подршка развоју маркетиншког плана школе, брошура, веб сајтова и блиска сарадња са локалним предузећима, локалном службом за запошљавање и осталим кључним локалним партнерима,
- Развој и реализација каријерног вођења за ученике. Подршка приликом успостављања службе за каријерно вођење на нивоу школе и у сарадњи са наставницима; подршка ученицима током планирања и вођења каријере, укључујући тражење посла, запошљавање, задржавање посла и праћење.
- Проналажење начина за успостављање партнерстава,
- Учествовање у активностима на локалном, регионалном и националном нивоу,
- Промовисање заједничких пројеката између школа и социјалног, културног и професионалног окружења,
- Реализација специфичних програма обука за наставнике за нове профиле занимања,
- Организовање (заједно са осталим колегама у њиховој школи) `отворених врата` једном годишње и планирање Сајмова послова у региону (у сарадњи са осталим школама).

ОПИС МОДУЛА

Програм обуке наставника, CARDS Програм реформе средњег стручног образовања - фаза II

Врста програма	Обука наставника који се налазе у радном односу				
Тип модула:	Општа обука				
Назив модула:	Примена рачунара				
		Дани	3	Сати	24

Циљ обуке:

Ова обука унапређује постојеће знање наставника о Windows XP систему и омогућава упознавање са могућностима XP-а у областима значајним за наставнике и ученике у сектору обраде дрвета.

Основни део обуке састоји се од практичног пословања и употребе апликација (нпр. писање писама, израда рачуна и презентација) уз помоћ Windows Office 2003 програма (Word, Excel, и други).

Обука води полазнике кроз основне начине употребе Windows 2003 програма са акцентом на учење кроз употребу апликација повезаних са различитим ситуацијама током реализације нових наставних профила у секторима обухваћеним Програмом.

Садржај:

- Основе рада у XP систему
- Писање пословног писма у Word-у
- Припрема калкулације трошкова у Excel-у
- Комбиновање MS Office докумената
- Израда мале базе података о клијентима у Access-у
- Употреба програма Visio за припрему организационе структуре
- Израда Карте пројекта уз помоћ MS Project-а
- Рад са специфичним софтверима за секторе укључене у Програм
- Рад у Photo Shop-у
- Израда PowerPoint презентација

Обуке специфичне за појединачне секторе

ОПИС МОДУЛА					
Програм обуке наставника, CARDS Програм реформе средњег стручног образовања - фаза II					
Врста програма	Обука наставника који се налазе у радном односу				
Тип модула:	Обуке специфичне за појединачне секторе				
Назив модула:	Примењена стручна педагогија у новим образовним профилима	Дани	2	Сати	16
Циљ обуке:					
<p>Планирање и реализација наставе – појединачно или у малим групама – прво практично наставно искуство у сектору обраде дрвета. Од прве процене наставне ситуације (ПНС) на даље развијаће своје наставничке компетенције (које ће процењивати модератори и остали учесници обуке) у одговарајућем сектору. Биће упознати са резултатима процена модератора и осталих колега. Осим тога, упознати су са различитим часовима и примењују стручну педагогију у стварној настави, фокусирајући се на примену онога што су научили на претходним обукама из стручне педагогије, наставних метода и вештина комуникације.</p>					
Садржај:					
<ul style="list-style-type: none"> • Посета школи <ul style="list-style-type: none"> — Упознавање са одељењима/профилима/секторима — Упознавање са наставним особљем — Избор ситуација за Процену наставне ситуације • Критеријуми за поцењивање предавања <ul style="list-style-type: none"> — Шта може да се процењује у предавању? — Шта би требало да се процењује у предавању? — Критеријуми за добро/лоше предавање — Пример Извештаја о процени предавања • Процена наставне ситуације 1 <ul style="list-style-type: none"> — Планирање и реализација Процене наставне ситуације са 1 до 2 наставника — Заједничка дискусија о ПНС — У зависности од времена: Посета школи • Процена наставне ситуације 2 <ul style="list-style-type: none"> — Планирање и реализација Процене наставне ситуације са 1 до 2 наставника — Заједничка дискусија о ПНС • Процена наставне ситуације 3 <ul style="list-style-type: none"> — Планирање и реализација Процене наставне ситуације са 1 до 2 наставника — Заједничка дискусија о ПНС • Евалуација <ul style="list-style-type: none"> — Процена модератора обуке — Искуства стечена током обуке — Како искористити искуства за будућа предавања? — Процена модератора 					

ОПИС МОДУЛА					
Програм обуке наставника, CARDS Програм реформе средњег стручног образовања - фаза II					
Врста програма	Обука наставника који се налазе у радном односу				
Тип модула:	Обуке специфичне за појединачне секторе				
Назив модула:	Предузетничко образовање специфично за секторе у Програму	Дани	5	Сати	40
		Циљ обуке:			
<p>Наставници ће бити упознати са предузећима и самозапошљавањем као могућностима за каријерни развој које постоје за младе у стручним школама, они развијају позитивне ставове према предузећима и самозапошљавању, стичу знања и праксу о неопходним претпоставкама и изазовима за оснивање и вођење успешног предузећа и припрему да се касније олакша прелазак из школе ка послу као резултат бољег разумевања предузећа.</p>					
Садржај:					
<ul style="list-style-type: none"> • Модул 1: Шта је предузеће? <ul style="list-style-type: none"> — Појам и област деловања предузећа • Модул 2: Зашто предузетништво? <ul style="list-style-type: none"> — Значај предузетништва • Модул 3: Ко су предузетници? <ul style="list-style-type: none"> — Предузетничке карактеристике, доношење одлука и преузимање ризика • Модул 4: Како да постанем предузетник? <ul style="list-style-type: none"> — Дозволе и закони, пореске процедуре • Модул 5: Како да пронађем добру пословну идеју? <ul style="list-style-type: none"> — Кључни фактори успеха и компетенције • Модул 6: Како да организујем предузеће? <ul style="list-style-type: none"> — Законски оквир, избор локације и добављача — Покретање бизниса, франшизе • Модул 7: Како да водим предузеће? <ul style="list-style-type: none"> — Изнајмљивање/запошљавање, рад са новцем, продаја и технологије • Модул 8: Шта су наредни кораци како би постао предузетник? • Извори помоћи, предузетнички ставови 					

Обуке специфичне за профиле у оквиру 21 школе укључене у Програм

ОПИС МОДУЛА					
Програм обуке наставника, CARDS Програм реформе средњег стручног образовања - фаза II					
Врста програма	Обука наставника који се налазе у радном односу				
Тип модула:	Обуке специфичне за профиле				
Назив модула:	Пракса у предузећима				
		Дани	3x2 месеца	Сати	3x 320
Циљ обуке:					
<p>За наставнике су организована три блока од по два месеца практичне обуке у предузећима током којих би требало да се упознају са начином рада квалификованих радника и посебно са алатима, методама, организацијом и захтвима посла у специфичној стручној области. Обављају послове који захтевају вештине из њихове стручне области и на тај начин практично упознају материју о којој ће држати предавања у стручним школама. Сви имају обавезу да напишу извештај са Обуке у предузећу.</p>					
Садржај:					
<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са предузећем <ul style="list-style-type: none"> — Упознавање са свим секторима и организационим целинама на систематски начин • Упознавање са процесом рада квалификованих радника уопште <ul style="list-style-type: none"> — Фокус: Стручни задаци и задужења квалификованих радника у специфичним областима, нпр. администратор мреже, кувар — Размена првих утисака • Упознавање са појединачним процесима рада квалификованих радника <ul style="list-style-type: none"> — Фокус: Средства за рад, нпр. техничка документација, инструменти за тестирање, протоколи и процедуре за неизвршавање и прихватање извршеног задатка — Фокус: Методе рада, нпр. анализирање техничких система, употреба метода контроле квалитета — Фокус: Организација рада, нпр. планирање гашења машина, сарадња са другим експертима у случају неуспеха — Фокус: Захтеви посла I, нпр. почетак рада и гашење машина, примена закона о заштити животне средине — Фокус: Захтеви посла II, нпр. обезбеђивање функционалности машина, обезбеђивање контроле квалитета — Фокус: Захтеви посла III, нпр. контрола заштите на раду, организовање неопходе документације • Обављање основног квалификованог рада <ul style="list-style-type: none"> — Фокус I: Извршавање лаганих стручних задатака — Фокус II: Извршавање средње-тешких задатака — Фокус III: Вођење основних послова • Завршетак праксе у предузећу <ul style="list-style-type: none"> — Завршно разматрање и процена са осталим учесницима обуке, квалификованим радницима и модераторима — Размишљање о утицају и користи праксе у предузећу на средње стручно образовање, нарочито на планирање — Израда извештаја о пракси у предузећу 					

Преглед обука за наставнике у средњим стручним школама у Србији

Програм реформе средњег стручног образовања - фаза 2

